

..... [p1]

Daar en mag, hoegenaamd, niet nameloos geantwoord worden.¹ De aansprake te Thielt was gedrukt, met eenen name ondertekend, voor 800 getuigen afgelezen, zonder tegensprake of eenig teeken van afkeuringe van wege toehoorders, in tegendeel.

Nameloos antwoorden ware de principia, de denk- en daadbeginsels aanveerden van den ongekenden vijand.

Daarbij, elk antwoordt recht bij zijn eigen zelve, laat iedereen 't genoeg van uit eigene vrije overtuiging 't gebeurde goed of kwaad te keuren. De oordeelen van verre 't meeste getal zullen uitkomen nabij genoeg op 't gene de onthoofde Vlaming² schrijft. Elk die ondervindt dat zijn nabuur oordeelt zoo als hij zal daarin zelve kracht en moed vinden.

Waarom nu antwoorden? Laat eerst de Vlagge en den Student spreken. Laat eerst hooren wat zij zullen zeggen van het nameloos stuk van Antwerpen! Uit de verschillige zeg- doen- handel- en schrijfwijze zult

..... [p2]

gij gemakkelijk het geheele ontwerp, den geheelen drijf van den vijand geware worden. En antwoordt dan!

Dat nameloos schrijven is onvlaamsch, is fransch, gelijk geheel die “zoo gezeid” Vlaamsche beweginge. Mouvement = agitation zegt Littré; agissez, n'agitez pas, Pius IX of Leo XIII.

Wat 1^{en} n° R. d. H. aangaat³ ik zou volgens die principia handelen, maar ze niet drukken. Al de goede kennen ze en volgen ze; de andere gaan der meê lachen, vervalschen, enz.

Ik ben voor niet loquendo maar agendo te antwoorden, en dat overal, en voort te doen alsof er niets, hoegenaamd niets gebeurd en ware. Waarom als zoo erg aanzien datgene waarover niemand het herte en heeft te zeggen: ik ben daar vader en dader van.

.....

1 Reactie op een aantal anonieme brochures waarin Gezelle aangevallen werd omwille van zijn rede op de herdenking van De Bo op 30 september 1885.

2 Bedoeld wordt de anonieme, Vlaamsgezinde schrijver van het pamflet.

3 Adolf Duclos was van plan om een programmaverklaring te schrijven voor het openingsnummer van de 21ste jaargang van *Rond den Heerd* (27 november 1885). Dit is uiteindelijk niet gebeurd.

Laat ons hooren wat b.v. Winkler zegt, en anderen. Van zoo haast als 't stuk van [Antwerpen] uitgekomen is, heb ik brieven

..... [p3]

ontvangen van de beste vrienden uit, smeekende: en antwoordt niet!⁴

Heel die zake is franche valscheid. Men wilt het de studenten ten laste leggen en 't en zijn de studenten niet die er de schuld van hebben.

Ze hebben 't lange op G.G. zijnen rugge geleid, met doodsantjes etc. in de Vlagge te drukken en te roepen van Heer ende Meester enz. Nu en kunnen de ware vaders en daders dat niet meer; 't zijn nu de studenten, van Antwerpen!

G. G. heeft tot Thielt de studenten verdedigd, tegen sommigen die vreesden dat zij M^f Willems enz. gingen uitschuifelen, en gezeid dat hij de studenten voor treffelijker aanzag en kende. En zoo zijn ze ook.

Maar bachten die arme studenten zitten een, of twee of drie, in één woord te veel Vlamingen, wier beweginge bestaat in ... name-

loos guitenwerk, tot voldoeninge van hunne eigene vernederde, gramme spijtigheden.

Wederom gezeid, ik en zou hoegenaamd niets antwoorden, noch rechts noch slinks, noch onder noch boven water, niets, indachtig het [woord] van Cicero, "Ego quidem neminem nomino, qua propter nemo poterit in me irasci nisi antea voluerit de se ipso confiteri."⁵ Indachtig de parabel⁶ "Inimicus homo, de nocte, caeteris dormientibus, superseminavit zizania ... et abiit. Sinite crescere usque ad messem!"⁷

.....

4 Verwijzing naar [de brief van Jozef Samyn d.d. 15/11/1885](#).

5 Citaat uit "De Imperio" van Marcus Tullius Cicero. Vertaling (Latijn) letterlijk: "Ik noem niemand bij naam, en daarom kan niemand boos op mij zijn, tenzij hij eerst bereid is zichzelf te bekennen." hij bedoelt daarmee dat als je niemand persoonlijk viseert, niemand zich aangesproken kan voelen, tenzij die persoon zichzelf herkent in de beschreven situaties en daarmee impliciet schuld bekent.

6 Op 27 november 1885 schrijft Duclos een korte parabel over de zizania in Rond den Heerd (p.8) die geïnspireerd is door de volgende passage. Op de achtergrond speelt ook een verwijzing naar een tekst van De Bo met dezelfde titel. "Daar is goede terwe gezaaid in den akker, en gezaaid ten klaren dage, door den huisvader. En binst de nacht, komt de naamlooze vijandige mensch, die niet te herkennen is, bij de duisternisse, en hij zaait zizania tusschen de terwe, en hij gaat weg: en niemand en weet wie hij is. Als de zizania alsdan uitschiet, komen de lieden aan den huisvader vragen of hij geen goede terwe gezaaid en heeft. Zoo zijn er altijd menschen, als ze zizania zien opschieten, die meenen dat het de schuld is van die de terwe zaaide."

Wilt gij iets doen, laat Beyaert een groot plakaat drukken aldus Antwoorde van G. G. aan al zijne tegenstrevers, eertijds, nu en in 't toekomende, kortbondiglijk bevat en uitgegeven, ten prijze van eenen frank, bij Beyaert Storie te Brugge, wezende een boekdeel van 365 bladzijden, klein 12°, geheeten: *De Vlaamsche Duik-almanak voor 't [jaar Onzes Heren] 1885. *(kleenste letter)

..... [p5].....

Wilt gij nog iets?

Drukt zelve een spotschrift tegen mij, 't is gelijk waar, met of zonder name van drukker, en zendt het waar gij peist dat de ruitebrekers gezonden zijn geweest, en zet daarin:

“Te veel Vlamingen zijn der, die ...”

G. G.

Wij, die “naamlooze gutten”, weten, door eenen besonderen schijnvriend van G. G., dat hij het [vlaamsche] volk, () niet alleenlijk en wil verfranschen, maar zelfs verengelschen!

Peist daarop!

Hij geeft twee maal te weke (hij steekt het weg maar 't is geweten) in l'Hotel du Nord, een gekend fransch gasthof, te Kortrijk, engelsche lesse, voor nieten,⁸ hij en spreekt daar nooit niet anders als engelsch ... en fransch; ja, en met dat schandelijk, verraderlijk spel dat hij speelt, weet hij zelfs volk te trekken, studenten ook, ja, ja, studenten, verbasterde studenten, die in 't geheele niet en schijnen in acht te nemen dat G. G. tegenwoordig in den ban geslegen is, te antwerpen; en dat hij van zijne beste vrienden, als hadde hij de veepeste,

..... [p6].....

geschuwd, gehaat en verfoeid wordt

erger!

.....

7 Verwijzing naar de parabel van het onkruid tussen de tarwe, uit het evangelie van Mattheüs, hoofdstuk 13, verzen 25 en 30. In deze parabel vergelijkt Jezus het Koninkrijk der Hemelen met een veld waarin goede zaden zijn gezaaid. 's Nachts zaait een vijand (inimicus homo) onkruid (zizania) tussen de tarwe. Wanneer de knechten dit ontdekken, vraagt de landheer hen het onkruid te laten groeien tot de oogst, waarna het gescheiden zal worden. De passage benadrukt geduld en het uiteindelijke oordeel.

8 Guido Gezelle gaf in Kortrijk gratis avondles Engels aan vrijwilligers.

Alle maande preekt hij in 't fransk, voor een deel Damen en Joufvrouwen,⁹ tegen de Vlaamsche beweginge, net gelijk hij te Thielt, met de gedaane heeft voor de mannemenschen; en dat heet hij congregatie.

Nog erger, maar hier moet ik voorzichtig zijn en heel nameloos te werke gaan, anders ...

Tot op zijn kamer toe, die een toogbeeld is van franschen beau désordre, bij hem un effet de lard,¹⁰ hangt er een raam met Loué soit [Jésus Christ] daarin, gestikt of geschilderd, – die 't mij gezeid heeft en wist het niet geheel zeker –, door eene fransche hand! En dat in Kortrijk, zoo nabij het Groeningherveld, waar ... o tempora!

Maar dit blaast de keerse uit: Allen avonde drinkt hij , de valschen Meester, uit eenen kom, waarop in groote letters te lezen staat

..... [p7].....

staat: Guidon Gezelle, (horresco referens!)¹¹ chineeschen, ja, chineeschen thee, in plaatse van lindeblomkens, te drinken lijk nen waren Vlaming!

Expellatur!¹²

Een naamloze guit

.....

- 9 Verwijzing naar Guido Gezelles betrokkenheid bij de Franstalige Mariacongregatie die in de kapel van de zusters Paulinen te Kortrijk bijeen kwamen.
- 10 Grappige vervorming van een citaat. De oorspronkelijke tekst luidt: "Un beau désordre est un effet de l'art." (Nicolas Boileau, *L'Art poétique*).
- 11 Vertaling (Latijn) letterlijk: Ik huiver terwijl ik het vertel.
- 12 Vertaling (Latijn) letterlijke: "Moge hij verdreven worden", betekenis: Verban hem, Weg ermee.

Briefbeschrijving

Verzender	[Gezelle, Guido]
Ontvanger	[Duclos, Adolf Juliaan]
Verzendingsdatum	[30/09/1885 t.p.q.]
Verzendingsplaats	Kortrijk (Kortrijk)
Annotatie	T.p.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: na de hulde van De Bo op 30/09/1885; plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens ; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift en van toegevoegde notities ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie en de brieftekst.
Annotatie	T.p.q. gereconstrueerd op basis van de brieftekst: na de hulde van De Bo op 30/09/1885; plaats gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens ; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift en van toegevoegde notities ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie en de brieftekst.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 dubbele vellen, dubbel vel 1: 208 mm x 135 mm; dubbel vel 2: 208 mm x 135 mm papier, wit, vierkant geruit (groot) papiersoort: 7 zijden beschreven; zijde 1 horizontaal en verticaal beschreven; zijde 5 verticaal beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	op zijde 8 bovenaan: stempel: Al. Walgrave // Pastor // Vollezeele
Toevoegingen	op zijde 1 in de linkermarge: Brief van G.G. aan Rond den Heerd // over Ruitenbrekers (inkt, hand P.A.); idem in de bovenrand: B (potlood); op zijde 1 en 5 in de linkerbovenhoek: 1 2 (blauw potlood); op zijde 8 in het midden: Brief van G.G. aan R. d. H

Bewaargegevens

Land	België
------	--------

Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	8673
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.17032

Inhoud

Incipit	Daar en mag, hoegenaamd, niet naamloos
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[30/09/1885 t.p.q.], Kortrijk, [Guido Gezelle] aan [Adolf Juliaan Duclos]
Editeur	Koen Calis; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB

Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
